

Олена Колосніченко,
Калина Пашкевич,
Ірина Приходько-Кононенко
(Київ, Україна)

АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНАЛІЗМУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ СТИЛЬНОГО ЖІНОЧОГО ОДЯГУ

В статті розглянуто аналіз естетичних принципів функціоналізму в архітектурі та костюмі з метою створення колекції жіночого одягу сучасних форм.

***Ключові слова:** функціоналізм, ергономічний одяг, естетично привабливий одяг, закони тектоніки формоутворення одягу, естетичні принципи функціоналізму.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. У сучасному суспільстві, підпорядкованому законам глобалізації економіки, функціоналізм активно знаходить своє місце. Можна сміливо стверджувати, що більшість громадських споруд функціоналістичні, але дослідження естетики цього стилю й досі залишаються недостатніми. Головним досягненням функціоналізму в області естетики стало подолання канонізованих композиційних стереотипів, свобода komponування просторів і обсягів будівель законами симетрії, характерне виявлення функції у зовнішній структурі будівлі, орієнтація на тектонічне трактування конструкцій. Вільне komponування об'ємів будівель, відповідно до їх функції, супроводжувалася прагненням до простоти і геометричності, тяжінням до ідеальних форм куба, циліндра, кулі. З огляду на розвиток функціоналізму, можемо стверджувати, що естетика цього стилю дуже близька до потреб сучасних споживачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Дизайн-освіта майбутніх фахівців на сучасному етапі освітньої практики»

невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. В архітектурі ХХ століття функціоналізм нарівні з модернізмом займав провідне становище. Функціоналізм Баухауза - ідеологічного, виробничого та навчального центру художнього життя Німеччини та всієї Західної Європи, став найбільш значним напрямком західної архітектури в 1920-і роки [1-6]. В ньому архітектор Вальтер Гропіус розвив і конкретизував на прикладах стандартизації збірні конструкції, де застосувалося скло, бетон разом зі створенням нових типів навчальних і житлових комплексів лаконічної композиції і чіткої диференційованості приміщень; пропагувалось широке застосування кольору в архітектурі. Керівники цієї школи, спираючись на естетику і технологічні розробки лідерів функціоналізму, ставили своєю метою виробити універсальні принципи сучасного формоутворення в області пластичних мистецтв.

Архітектурний стиль форм Ле Корбюзьє відрізняє виняткова простота і послідовність, що позначилося не тільки в пристрасті до простих геометричних обсягів (куб, циліндр), але й у геометричному членуванні фасадів, горизонтальними стрічковими вікнами, пластичними надбудовами на даху-саду. Для будівель Ле Корбюзьє характерні великі засклені поверхні, білі площини фасадів, нове рішення інтер'єра: він складався з «перетікаючих» одне в одне функціонально виділених приміщень, а також до теми двох'ярусної житлової кімнати. Переходи від їдальні з низькою стелею до просторої загальної кімнати, вид, що відкривався з галереї верхнього поверху на розташовані нижче приміщення — усе це створювало враження неймовірного простору і світла. В обробці внутрішніх приміщень Ле Корбюзьє пропонував використання чистих і яскравих фарб. Сполучення аскетизму зовнішнього вигляду і багатоколірних інтер'єрів змушують згадати про мальовничий стиль художника і про близьку йому теорію пуризму.

Ідеї функціоналізму поширилися по всьому світу. Риси його з'явилися в Сполучених Штатах, Південній Америці, Японії. Сприяло цьому те, що у

пресі та на міжнародних виставках теорія функціоналізму стала модною темою для спілкування.. Для «міжнародного» стилю характерним стало те, що ефект маси, статичної надійності, що вважався раніш головною якістю архітектури, зник. На першому місці — ефект обсягу, плоских поверхонь, що оточують обсяг. Пішла в минуле і щільна цегляна кладка: замість неї — відкрита коробка, полегшені конструкції, використання штучних сучасних матеріалів і стандартних модульних елементів. Усе це полегшувало і прискорювало зведення знань, тому що в «міжнародному» стилі панує гіпотетична гнучкість вільного плану. Але часте повторення однієї і тієї ж ідеї породило проблему обтяжуючого одноманітності – першими це зрозуміли самі функціоналісти. Тому Ле Корбюзьє в проєкті маленького спорудження — капели Роншан у Вогезах (Франція)— замість чистоти форм і божественної геометрії розумового раціоналізму, створив будинок із плинністю форм і різною пластичністю, що прекрасно гармоніює з фортечними будівлями на схилах навколишніх гір. В подальшому і інші видатні архітектори відійшли від канонів «міжнародного» стилю: вони прагнули уникати щільної забудови території, вільно розставляючи великі багатопверхові будинки і залишаючи між ними великі зелені зони; пропонували поділ зон житла, ділової активності і промислового виробництва, розмежування шляхів руху транспорту і пішоходів. У проєктах останнього років Ле Корбюзьє змінив своїм принципам прямокутних геометричних побудов і прийшов до підкреслено пластичного трактування архітектурних образів [1-4].

Високі технології функціональності - це економіко-ергономічні новинки типу Хай-тек. В самій його назві закладена суть, головна теза якої є «Будинок - машина для житла». Основною передумовою виникнення Хай-теку є продовження традицій архітектурного функціоналізму в більш оригінальній сучасній манері Легкості зведення споруд цього стилю передують довготривале уточнення всіх деталей для максимальної функціональності;

при цьому естетичність залишається також основною вимогою. Меблі функціоналізму ергономічні і багатофункціональні: дивани-ліжка, крісла-ліжка, відкидні або складаються столи, сидіння повторюють контури тіла. Корпусні меблі в приміщенні зведена до мінімуму, замість неї в якості систем зберігання застосовуються вбудовані шафи і стелажі. Для стилю характерні оригінальні конструкції, в яких підкреслена їх функціональність. З функціоналізмом часто конкурує конструктивізм як стилістика, проте за сутністю це одне й те саме

Прояви функціоналізму є в багатьох стилях одягу. Похідними стилями стають: весь спецодяг, одяг у стилі сафари, casual та інші. Молоді дизайнер сьогодення створюють модний, функціональний жіночий одяг для спорту, бо часто жінки по суті використовують приталені чоловічі різновиди. Також у діловому костюмі з вираженими естетичними характеристиками жінка оцінює себе позитивно, вона не прагне наставляти і повчати. У зручному комфортному одязі ділові жінки проявляють себе менш жорстко і агресивно. Характерними рисами стилю естетичного функціоналізму є геометризм, так звана «архітектура прямого кута»; характерними лініями - прості геометричні; характерними формами - тяжіння до ідеальних форм куба, циліндра, кулі; характерними кольорами – монохромні, стримані: сірий (бетонний колорит), білий. [2,4-5]

Головним досягненням функціоналізму в області естетики стало подолання канонізованих композиційних стереотипів, свобода компоновання просторів і об'ємів законами симетрії, характерними виявленнями функціями у зовнішній структурі, орієнтація на тектонічне трактування конструкцій [5-6]. Завдяки функціоналізму відбулася постановка на наукову основу формування предметно - просторового середовища за об'єктивними законами біологічної та функціональної доцільності.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є дослідження тенденцій розвитку естетичних основ функціоналізму в костюмі

та архітектурі як творчого джерела для створення нових форм жіночого одягу, а також обґрунтування вибору сучасних матеріалів для найбільш ефективного втілення одягу відповідного призначення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Раціональність функціоналізму, попри поширену думку про одноманітність цього стилю, дозволяє створити не тільки зручний для людини, але й естетично привабливий і оригінальний сучасний одяг. Функціональний одяг свідчить про смак і інтелект споживача. Отже, функціоналізм - ідеальний стиль для ділової енергійної, активної людини, яка цінує свій час.

Актуальність вибору теми для створення колекції жіночого одягу полягає у естетичному та культурологічному аспекті, зумовлена особливостями образу життя сучасної жінки, а також сучасними тенденціями в світі моди. Створення жіночого одягу для повсякденного використання, забезпечення комфорту для ефективної життєдіяльності є вкрай важливим, але звичайно кожна жінка потребує якісного та модного одягу. Вирішення завдання - поєднання функціональності та естетики в жіночому одязі є вкрай актуальним в умовах сьогодення. Це пов'язано з активною соціальною позицією сучасної жінки, яка одночасно займається проблемами родини та створенням успішної кар'єри. Це не тільки впливає на її самооцінку, але й створює певний імідж успішної людини в сучасному суспільстві. Нами поставлено завдання створення функціонального та ергономічного жіночого одягу шляхом поєднання існуючих принципів при його проектуванні з використанням основних законів тектоніки формоутворення костюма.

Відомо, що основними факторами, що визначають функціональний підхід до створення колекції є ергономічність, конструктивність, функціональність, естетичність, технологічність, економічність, надійність тощо. Найбільш вагомим при створенні сучасного жіночого одягу є використання законів тектоніки, що дозволяє створювати нові форми з

урахуванням властивостей матеріалів, особливостей його конструювання та виготовлення. В наших дослідженнях пріоритетне значення надано функціональній складовій колекції жіночих плащів, що дозволило визначити форму, силует, покрій та конструктивно-технологічні особливості її проектування та виготовлення.

Аналітичні дослідження розвитку обраного джерела, тенденції моди та анкетне опитування споживачів, дало змогу запропонувати основні вимоги до верхнього жіночого демісезонного одягу 2014-2015рр. За допомогою поєднання структурного та морфологічного аналізів з використанням принципів функціоналізму та конструктивізму моди ХХ століття, нами запропоновано підходи щодо створення його сучасних форм. Споживачі обирають одяг класичного та кежуал стилів; трапецевидного та прямого силуетів; довжиною до середини стегна або до коліна; холодної хроматичної кольорової гамми. З видового асортименту демісезонного вбрання надають перевагу плащам. Серед матеріалів для створення даного асортименту одягу, споживачі обирають плащові тканини та натуральну шкіру. Аналіз тектонічної побудови верхнього одягу дозволив створити форму-символ для розробки колекції (рис.1, 2).

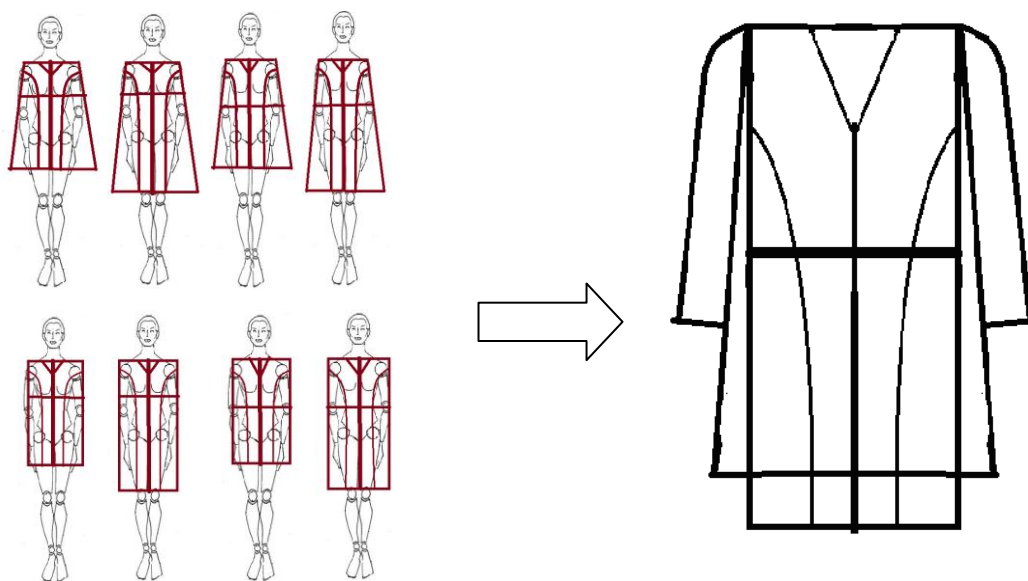

Рис 1. Створення форми-символу колекції

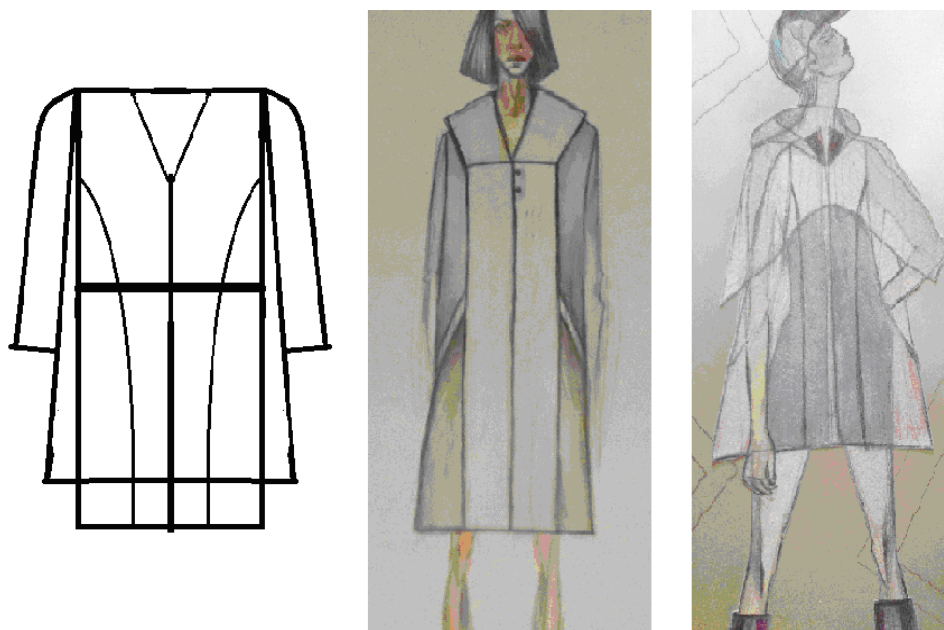

Рис 2. Відтворення форми-символу в колекції

Це дозволило узагальнити придатну універсальну форму демісезонного одягу та створити асортиментну колекцію плащів з урахуванням законів тектоніки та властивостей матеріалів. Відомо [4-6], що пропорційність форми первинна при створенні будь-якого об'єкту дизайну, в тому числі й одягу. Пропорції лише тоді здобувають дійсну силу, коли проектувальник підходить до них від самої сутності речі, а не нав'язує формі довільно вироблену пропорційну схему. На стадії проектного відпрацювання конструкції, паралельно йде й художньо - конструкторське відпрацювання форми, і в результаті пропорції технічного виробу багато в чому виявляються похідними від його інженерного компонування. Саме тому, пропорційний лад, співрозмірність частин і цілого служать важливою перевіркою технічної досконалості конструкції.

Одночасно слід враховувати особливості клімату нашої країни, де більшу частину року люди потребують демісезонного вбрання. Значні опади роблять корисним використання плащових тканин та тканин з водовідштовхуючим просоченням, що добре захистять людину від вологи.

Проектування багат шарового одягу потребує створення пакетів з матеріалів, що дозволяють підвищувати гігієнічні показники готових виробів. Сучасні змісові плащові тканини мають високі експлуатаційні та естетичні властивості за рахунок різноманітних хімічних обробок, які надають текстильним матеріалам водовідштовхуючих властивостей, додаткову м'якість та незминальність, зменшують електризованість та коефіцієнт усадки під дією зовнішніх впливів. Зазначеним вимогам до тканин верху повністю відповідають плащові змісові тканини, орієнтовний склад яких - суміш поліефірних та бавовняних волокон. Вміст бавовни наближає її за гігієнічними показниками до натуральних тканин, зберігаючи при цьому кращі властивості синтетичних полотен.

Спостерігаючи за модою десятиліть, помітним є прагнення споживачів до практичності і функціональності одягу. Сучасна жінка активно використовує у повсякденному житті багато різноманітних гаджетів – мобільні телефони, планшети, навушники тощо. При цьому, естетичні вимоги до побутового одягу залишаються вагомими. Нажаль дизайнери одягу ще недостатньо уваги приділяють естетико-функціональній складовій для зручного користування гаджетами. Насамперед - це різноманітні кишені зручної форми, які розташовані на одязі відповідно функціональності виробу, що проектується. Разом з тим, зручність в експлуатації забезпечується конструктивно-декоративними елементами, а також технологічними особливостями виготовлення жіночого одягу з сучасних моно- та бі- еластичних полотен. Ергономічні застібки та кишені, вільний силует нададуть споживачу відчуття комфорту.

В розробленій колекції жіночих плащів переважають прямий та трапецієвидний силуети, з рукавом реглан або вшивним; довжини - до середини стегна або до коліна; природна або завищена лінія талії; V-образна форма горловини, рельєфні шви; центральна застібка на кнопки. Все це робить колекцію універсальною, ергономічною та такою, що відповідає модним тенденціям сьогодення.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Дослідження розвитку форми жіночого демісезонного одягу ХХ століття, аналіз анкетування потенціальних споживачів дозволило вивести загально придатну універсальну форму демісезонного одягу, який задовольняє естетичним та функціональним потребам сучасної жінки. В роботі надано пріоритетне значення саме функціональній складовій при створенні колекцій з визначенням актуальності видового асортименту жіночого демісезонного одягу. Це дозволило визначити форму, силует, покрій та конструктивно-технологічні особливості проектування та виготовлення при розробці колекції жіночих плащів.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. <http://ru.wikipedia.org/wiki/Функционализм>
2. Малинська А.М. Розробка колекцій одягу: навчальний посібник / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 140с.
3. <http://theory.totalarch.com/node/475>
4. Колосніченко М.В. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: навчальний посібник. / М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко. – К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. – 386с.
5. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: навчальний посібник / Т. В. Ніколаєва. — К.: Арістей, 2005. — 224с
6. Колосніченко О.В. Удосконалення методів дизайн-проектування при створенні нових форм спецодягу / О.В. Колосніченко. – К.: Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2014. №6. – С. 113-123.

Аналитические исследования функционализма для создания стильной женской одежды.

Колосніченко Е.В., Пашкевич К.Л., Приходько-Кононенко І.А.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Дизайн-освіта майбутніх фахівців на сучасному етапі освітньої практики»

В статье рассмотрен анализ эстетических принципов функционализма в архитектуре и костюме с целью создания коллекции женской одежды современных форм.

Ключевые слова: *функционализм, эргономическая одежда, эстетически привлекательная одежда, законы тектоники формообразования одежды, эстетические принципы функционализма.*

Analytical study functionalism for creating stylish women's clothing.

Kolosnichenko O.V., Pashkevich K.L., Prikhodko-Kononenko I.O.

In the article the analysis of the aesthetic principles of functionalism in architecture and costumes to create a collection of women's clothing contemporary forms.

Keywords: *functionalism, ergonomic clothes, aesthetically attractive clothes, tectonics laws of the clothes morphogenesis, aesthetic principles of functionalism.*